

Διαθεματική εργασία στη Νεοελληνική Γλώσσα – Ιστορία

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Βότση Ελένη

Χρήστος Γαρίνης – Α1

Ο θησαυρός της Βαγιάς

1) Η ιστορία διαδραματίζεται στο νησί της Αίγινας ένα καλοκαίρι <<κόσμος πολύς...Αίγινα>>

<<ξέρω τι λέω...την ιστορία της Αίγινας πριν έρθω>> , <<θα περάσουμε μαζί το καλοκαίρι>>

<<να τα μαγιά σου φώναξε στα παιδιά>>

2) Η Νικολ έχει σπουδάσει φιλόλογος και εργάζεται κοντά σε έναν μεγάλο ψυχίατρο τον Σπακ σαν γραμματέας. Έχει αναλάβει να βρει τι συμβαίνει στη Βαγιά της Αίγινας το 1943 στον Χανς Σουλτσ που έχει πάθει αμνησία.

3) Είχε επιτάξει ένα δωμάτιο του σπιτιού της και έμενε εκεί δεν ήταν φιλοξενούμενος. Την τελευταία βράδια πριν φύγει για την Ρωσία ,πάτησε μια νάρκη και τραυματίστηκε. Επίσης βρέθηκε το ημερολόγιο του στο δωμάτιο και είχε γράψει λίγες λέξεις με ένα σχέδιο .

4) Ο θησαυρός ήταν 203 λίρες. Επίσης τα στοιχεία που διαθέτουν είναι ότι ξέρουν ότι είναι στην Αίγινα και έχουν το ημερολόγιο του Χανς με τον χάρτη και κάποιες σημειώσεις. Αν έβρισκαν τις λίρες θα τις έδιναν στην κα. Μαρία να σπουδάσει τα εγγόνια της

5) Οι αποτυχημένες προσπάθειες των παιδιών ήταν στην Παλιαχωρα, στη Βαγιά ,στον Άγιο Νεκτάριο, στο Ναό της Αφαιάς και στο Έλαιον Όρος

6) Τελικά τα παιδιά ξαναπήγαν στην Αίγινα, με τα απαραίτητα, σχοινί κ.α. Ο Αλέξης έδεσε καλά τη σκοινένια σκάλα από τα κάγκελα του ναού και κατέβαινε στη δεξαμενή. Κάποιοι τουρίστες απόρησαν και η Νικολ για να τους διώξει τους είπε ότι της έπεσε το δαχτυλίδι της. Ο τουρίστας ήταν γιατρός και του είπε να προσέχει. Η Ρανία έκανε πως χτύπησε το πόδι της, ο γιατρός απομακρύνθηκε για να τη βοηθήσει. Ο Αλέξης ανενόχλητος βρήκε το κουτί με τις λίρες. Οι λίρες βρίσκονταν στο Ναό της Αφαιάς που είναι πάνω σε έναν λόφο, σε δεξαμενή που μαζεύουν το νερό της βροχής και ήταν 203 όπως έγραφε.

7&8) Η θεότητα ταυτίζεται με την κρητική [Δίκτυνα](#) ή [Βριτόμαρτη](#). Σύμφωνα με μια σύμπτυξη μύθων από την [ελληνική μυθολογία](#), ο βασιλιάς της Κρήτης [Μίνως](#) ερωτεύθηκε τη Βριτόμαρτη και την κυνηγούσε και εκείνη για να γλιτώσει έπεσε στη θάλασσα. Την έσωσαν όμως ψαράδες που τη μετέφεραν στην [Αίγινα](#), αλλά κι εκεί την κυνηγούσε ένας από αυτούς. Κατέφυγε λοιπόν στο ιερό άλσος της [Άρτεμης](#) και εξαφανίστηκε με τη βοήθεια της θεάς. Σίγουρη είναι η σχέση της με την Άρτεμη, καθώς αλλού αναφέρεται η Βριτόμαρτη ως νύμφη, κόρη της, ενώ η ίδια η Άρτεμη έχει τα λατρευτικά ονόματα Αφαιά, Βριτόμαρτη, Δίκτυνα^[5].

Όταν οι ντόπιοι έψαξαν να τη βρουν βρήκαν στη θέση της ένα άγαλμα κι έτσι την ονόμασαν Αφαιά (δηλαδή άφαντη). Στη θέση εκείνη ίδρυσαν αργότερα οι Αιγινήτες ένα

ιερό και αργότερα χτίστηκε ναός, ο οποίος χρονολογείται στις αρχές του 5ου αιώνα π.Χ. μετά τη [Ναυμαχία της Σαλαμίνας](#), στην οποία πήρε μέρος και το νησί. Η εύρεση της θεότητας πραγματοποιήθηκε μετά την ανακάλυψη αρχαϊκής επιγραφής. Ο αρχικός τύπος του ονόματός της είναι **Αφα**. Το ιερό της Αφαίας το αναφέρει ο Πausανίας. Πριν βρεθούν οι επιγραφές, το θεωρούσαν ιερό της [Αθηνάς](#) ή του [Ηρακλή](#).

Λατρεία [\[Επεξεργασία | επεξεργασία κώδικα\]](#)

Ο χώρος του ιερού παρουσιάζει ίχνη λατρείας από την ύστερη Μυκηναϊκή περίοδο (1300 π.Χ.) γυναικείας θεότητας της γονιμότητας.

Στη σπηλιά που λέγεται από το μύθο ότι κρύφτηκε η Βριτόμαρτις όταν έφτασε στην Αίγινα βρέθηκαν ειδώλια προελληνικής γυναικείας θεότητας, της [Ευγονίας](#). Αργότερα η θεότητα αυτή ταυτίστηκε με τη θεά Αθηνά και έτσι προέκυψε η Αφαία Αθηνά.

Ναός [\[Επεξεργασία | επεξεργασία κώδικα\]](#)

Ο ναός που σώζεται σήμερα χρονολογείται γύρω στο 500-490 π.Χ.: είναι ο δεύτερος, καθώς ο πρωιμότερος [δωρικός](#) χρονολογείται στο 570-560 π.Χ. και καταστράφηκε από πυρκαγιά γύρω στο 510 π.Χ. Βαθμιαία το ιερό της Αφαίας παρήκμασε μετά και την αθηναϊκή κυριαρχία στην Αίγινα και μόνο κάποιες επισκευές έγιναν τον 4ο αι. π.Χ. Μέχρι το τέλος του 2ου αιώνα είχε πια εγκαταλειφθεί. Ο ναός θεωρείται ως κορυφαία δημιουργία της αρχαϊκής αρχιτεκτονικής και πιστεύεται ότι αποτέλεσε το ναό πρότυπο για τους αρχιτέκτονες του [Παρθενώνα](#), [Ικτίνο](#) και [Καλλικράτη](#).

Στο πλάτωμα του υψώματος στα βορειοανατολικά του νησιού, φαίνεται ότι είχε ιδρυθεί ένας μικρός ναός που δεν σώζεται κανένα ίχνος του. Ανακαλύφθηκε κατά τις ανασκαφές, στα θεμέλια του βωμού, που υπήρχε εμπρός από τον ναό.

Αρχιτεκτονική [\[Επεξεργασία | επεξεργασία κώδικα\]](#)

Ο ναός είναι δωρικός περίπτερος, με 12 [μονολιθικούς κίονες](#)^[6] (εκτός από τρεις που έχουν σπόνδυλους) στις μακρές και 6 στις στενές πλευρές. Στηρίζεται σε κρηπίδα τριών βαθμίδων, έχει πρόδομο και οπισθόδομο με δύο κίονες εν παραστάσι και σηκό που χωρίζεται σε τρία [κλίτη](#) που σχηματίζονται με δύο δίτονες κιονοστοιχίες. Η είσοδος βρισκόταν στην ανατολική πλευρά. Η στέγη του ναού είχε κάλυψη από πήλινη κεράμωση κορινθιακού τύπου. Οι διαστάσεις του ναού στο στυλοβάτη είναι 13,77 επί 28,81 μ. και είναι κατασκευασμένος από τοπικό [πωρόλιθο](#).

Ο ναός της Αφαίας ήταν ιδιαίτερα γνωστός από την αρχαιότητα για τα αετώματα, τα οποία κοσμούσαν και τις δύο στενές πλευρές του ναού. Τα γλυπτά των αετωμάτων ήταν πολύχρωμα και ήταν φτιαγμένα από [παριανό μάρμαρο](#), με θεματολογία παρμένη από τον [Τρωικό Πόλεμο](#), στον οποίο συμμετείχαν ντόπιοι πολεμιστές και απόγονοι του βασιλιά του νησιού [Αιακού](#) ([Αίας ο Τελαμώνιος](#), [Τεύκρος](#), [Αχιλλέας](#)), αλλά και από την πρώτη εκστρατεία εναντίον του [Λαομέδοντα](#) της [Τροίας](#) με αρχηγό τον Ηρακλή, όπου συμμετείχε ο γιος του Αιακού, [Τελαμών](#). Κεντρική φιγούρα είναι η θεά Αθηνά: στο εσωτερικό του ναού, στο σηκό, φυλασσόταν το χρυσελεφάντινο άγαλμα της θεάς, για την προστασία του οποίου προστέθηκαν κιγκλιδώματα τόσο στον πρόναο όσο και στον οπισθόδομο.

Παλαιότερα είχε σχεδιαστεί και κατασκευαστεί άλλο αέτωμα για την ανατολική πλευρά, το οποίο αργότερα αντικαταστάθηκε. Προκύπτει πως παρίστανε ένα μύθο σχετικά με την αρπαγή της Αφαίας από το [Δία](#). Παρομοίως είχε ξεκινήσει και η κατασκευή του αετώματος για τη δυτική πλευρά με θέμα την [Αμαζονομαχία](#). Πριν όμως ολοκληρωθεί η κατασκευή του πάρθηκε απόφαση για το σχεδιασμό και την κατασκευή άλλων αετωμάτων με διαφορετικό θέμα. Ο λόγος θεωρείται κυρίως πολιτικός. Οι Αιγινήτες πρόβαλαν το νησί τους ως πατρίδα του γένους του Αιακού. Κατά τα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ., όταν η Αίγινα απειλούνταν από τους Αθηναίους, οι Αιγινήτες αποφάσισαν την

αλλαγή των αετωμάτων για να τονίσουν την καταγωγή τους από τον Αιακό και τα κατορθώματά τους.

Αρχαιολογικές ανασκαφές [\[Επεξεργασία | επεξεργασία κώδικα\]](#)

Γύρω στον 3ο αι. μ.Χ. αφαιρέθηκαν οι μεταλλικοί σύνδεσμοι που συγκρατούσαν τα αρχιτεκτονικά μέλη του ναού κι έτσι κάποια τμήματά του κατέρρευσαν.

Η πρώτη έρευνα έγινε το 1811 από τον Άγγλο αρχιτέκτονα Cockerell και το Γερμανό [βαρόνο](#) von Hallerstein, που επισκέφθηκαν το χώρο και ανέσκαψαν τα γλυπτά των αετωμάτων, τα οποία μετέφεραν στην [Ιταλία](#), πουλήθηκαν στον [Λουδοβίκο Α' της Βαυαρίας](#) και έτσι το 1828 κατέληξαν στο [Μόναχο](#), όπου βρίσκονται μέχρι σήμερα και εκτίθενται στη [Γλυπτοθήκη του Μονάχου](#). Συστηματική ανασκαφή του μνημείου πραγματοποιήθηκε από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο το 1901, υπό την εποπτεία των Ad. Furtwangler και H. Thiersch και αργότερα, το 1964-1981, του D. Ohly. Τα έτη 1956-1957 έγιναν αναστηλωτικές εργασίες από τον Α. Ορλάνδο και τον Ε. Στίκα.

Στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών υπάρχουν λίγα κομμάτια επηρεασμένα από τη χαλκοπλαστική σχολή που άκμασε στο τέλος της αρχαϊκής περιόδου στην Αίγινα.

Η κατάσταση του αρχαιολογικού χώρου παρουσιάζει προβλήματα, τόσο στην περιφραγή όσο και στη συντήρηση των υποστηρικτικών μονάδων. Το Μάρτιο του 2011, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ενέκρινε μελέτη για «την αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου και για φωτισμό ανάδειξης των ναών Αφαίας και Ελλανίου Διός στην Αίγινα»